

KORKMAZ, CANSU:
SINAİ MÜLKİYET HAKLARININ HACZİ VE PARAYA ÇEVİRİLMESİ,
ANKARA 2023

KORKMAZ, CANSU:
THE CONFISCATION AND ENCASHMENT OF INDUSTRIAL PROPERTY RIGHTS,
ANKARA 2023

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK^(*)

Öz

Çalışmada, sınaî mülkiyet haklarının nasıl haciz ve paraya çevirme işlemine konu olacağı uygulamadaki sorunlar dikkate alınarak incelenmiştir. Bu kapsamda, öncelikle sınaî mülkiyet hakları, tescil başvurusundan doğan haklar, tescil edilmemiş gayri maddî mal üzerindeki haklar ile lisans hakları haciz işleminin konusu olarak değerlendirilmiş ve haciz işlemine konu olma yönünden özellik arz eden hususlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Söz konusu haklara dair haciz usûlü, kıymet takdiri, haciz işleminin ardından alınabilecek muhafaza tedbirleri ile haciz işleminin hüküm ve sonuçları üzerinde de durulmuştur. Son olarak, anılan hakların paraya çevirme usûlü, bu aşamada icra mahkemesinin rolü ve başvurulması mümkün olan paraya çevirme usûlleri ayrı ayrı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Sınaî Mülkiyet Hakları, Marka Hakkı, Tasarım Hakkı, Patent Hakkı, Lisans Hakkı, Haciz, Paraya Çevirme.

Sınaî mülkiyet hakları sahip oldukları değer itibarıyla, devir ve lisans gibi hukuki işlemlere konu olabilmelerinden dolayı borçlunun malvarlığı unsuru olarak cebri icra sürecine konu olabilmektedir. Dr. Öğretim Üyesi *Cansu Korkmaz*'ın "Sınaî Mülkiyet Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi" başlıklı çalışmasında, sınaî mülkiyet haklarının nasıl haczedileceği ve nasıl paraya çevrileceği, Türk, Alman ve

Abstract

In this study, it is examined how industrial property rights are subjected to the confiscation and liquidation proceedings, along with the problems in practice being considered. In this context, primarily industrial property rights, then rights arising from the application for registry, rights over intangible assets which are not registered, and licence rights are evaluated as the subject matter of confiscation and regarding these rights, the related matters that have particular features in terms of being subject to the confiscation transaction are investigated in detail. Regarding these types of rights, the confiscation procedure, the appraisal, measures of conservations to be taken after confiscation, and terms and consequences of confiscation are also analysed. Lastly, liquidation procedure of aforementioned rights, the role of enforcement court and liquidation procedures to be possibly applied here are all separately examined.

Keywords

Industrial Property Rights, Trademarks Rights, Design Rights, Patent Rights, Licence Rights, Confiscation, Liquidation.

İsviçre hukuku dikkate alınarak ayrıntılı teorik tartışmalara ve uygulama ışığında ele alınmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde, haciz işleminin konusu olarak marka, tasarım, patent, faydalı model ve lisans hakları ele alınmıştır. Bu doğrultuda, tescille kurulan ve tescilsiz elde edilebilen haklar haczedilebilirlik yönünden ayrı ayrı incelenmiştir. Yazar tarafından, bir malvarlığı unsurunun haczedilebilmesi için gerekli olan şartların sınaî mülkiyet hakları bakımından da arandığı, ancak bir gayri maddî malın

^(*) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hukuk Fakültesi,
(hbozgeyik@aybu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9974-7459).

tamamlanmasının ve alenileştirilmesinin de gerekli olduğu vurgulanmıştır.

Haciz işlemine konu olma bakımından, sözleşmeden doğan lisans hakları, zorunlu lisans hakları, ticarî sır olarak kullanılan buluştan doğan haklar, çalışan tasarımı ile buluştan doğan haklar ve önceki kullanımdan doğan haklar da çalışmada ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, sınai mülkiyet haklarının kısmen haczedilip haczedilmeyeceğine ve kişiye ait unsurlar içeren sınai mülkiyet haklarının haciz işlemine konu olup olmayacağına yer verilmek suretiyle, haczedilebilirlik yönünden özellik arz eden haklar üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde, sınai mülkiyet hakları, tescil başvurusundan doğan haklar ve lisans haklarına dair haciz usûlü, hakların tescille elde edilmediği dikkate alınarak incelenmiştir. Yazarın bu noktada tescilsiz marka ve tescilsiz tasarım hakları üzerindeki haciz işleminin icrası yönünden uygulamadaki sorunlar gözetilerek, birtakım muhafaza tedbirlerine başvurulmasını önerdiği görülmekte, çalışmada aynı zamanda, sınai mülkiyet haklarının kıymet takdiri, icra dosyalarına sunulan bilirkişi raporlarının incelenmesi suretiyle ayrıntılı olarak ele alınarak raporlardaki eksikliklere dikkat çekilmektedir. Bu bölümde, haciz işleminin borçluya, alacaklıya ve üçüncü kişilere ve söz konusu hakların konu olduğu davalara etkisi de ele alınmaktadır.

Yazar çalışmanın son bölümünde, sınai mülkiyet haklarının, tescil başvurusundan doğan hakların ve lisans haklarının nasıl paraya çevrileceğini, 7343 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikleri de dikkate alınarak incelemiştir. Söz konusu haklara dair paraya çevirme yönteminin belirlenmesi bakımından icra mahkemesinin takdir hakkı olmasına rağmen, uygulamada genellikle açık artırma yoluna başvurulduğuna dikkat çekilmiş ve diğer paraya çevirme yöntemlerinin de kullanılması önerilmiştir. Bu doğrultuda çalışmada, borçluya satış yetkisi verilmesi, pazarlık yoluyla paraya çevirme, söz konusu hakkın devredilmesi yerine üçüncü kişiye kullanım yetkisi verilmesi gibi yöntemler üzerinde durulmuştur.

Sınai mülkiyet haklarının sahip oldukları iktisadî değer gözetildiğinde, çalışmada genel itibarıyla bu hakların malvarlığı unsuru olarak haczedilmesi-

nin ve paraya çevrilmesinin önemini vurgulandığı, ayrıca, mevzuatta söz konusu hakların haczinin özel olarak düzenlenmemesi ve İcra ve İflâs Kanunu'nun hacze dair genel hükümlerinin uygulamadaki sorunlar karşısında yetersiz kalmasından kaynaklı sorunlara dikkat çekildiği ve birtakım öneriler sunulduğu görülmektedir. Dr. *Korkmaz*'ın çalışması bu yönüyle, sınai mülkiyet haklarının cebrî icra işlemlerine konu olmasına dair bütün bilimsel görüşlerin yanı sıra uygulama örneklerini de içermesi sebebiyle, hem teori hem de uygulamaya önemli ölçüde katkı sunacak ve özellikle tescilsiz marka veya tescilsiz tasarım gibi tescille elde edilmeyen hakların diğer hukukî işlemlere konu olmasına dair yeni çalışmalar için bir tartışma zemin oluşturacaktır.